

De Vreedzame School: pedagogiek van de hoop

Argumenteren en onderling respect beginnen op school

Obs Overvecht, een Utrechtse school met een diverse populatie, was 21 jaar geleden de allereerste vreedzame school. “We wilden kinderen leren verantwoordelijkheid te nemen voor zichzelf en voor anderen en hen opvoeden om goed te kunnen deelnemen aan de maatschappij”, vertelt directeur Marije Wassenaar. Haar school werkte mee aan de pas voltooide vierde versie van vreedzaam, waarin extra nadruk ligt op kritisch denken en sociale veiligheid.

“Onze school is een democratische oefenplaats”, zegt Wassenaar. “Kinderen nemen samen beslissingen. We laten hen nadenken over dingen die leven in de school en daarbuiten. Ze leren dat je een mening kunt hebben en dat het belangrijk is dat je daar argumenten voor hebt.” Het mooie van De Vreedzame School, vindt zij, is dat alle betrokkenen samen één taal spreken. “Dat doen we in alle klassen, op het plein en zelfs in de wijk.” Mede doordat alle vier locaties werken met één visie en één aanpak, straalt de school anno 2020 rust en structuur uit. In het team heerst eenheid; de kinderen leren om samen beslissingen te nemen en helpen als mediators om conflicten op te lossen.

“Onze school is een democratische oefenplaats”

Kritisch denken

Op dit moment verscherpen de maatschappelijke verhoudingen. Er is kansongelijkheid en de sociale media hebben grote invloed op de publieke opinie en onderlinge verhoudingen. Daarom geeft het nieuwe curriculum van De Vreedzame School extra aandacht aan kritisch denken en sociale veiligheid. Obs Overvecht was pilotschool bij deze vernieuwing. In de bovenbouw zijn nieuwe lessen uitgeprobeerd: kritisch denken en filosoferen over identiteit en diversiteit. Zo dachten kinderen samen na over de vraag ‘hoe hoor je te leven?’ en over de vrijheid van meningsuiting.

Het gesprek aangaan

Filosoferen en debatteren hebben inmiddels een belangrijke rol in het basisprogramma van vreedzaam. Wassenaar: “Daarmee wordt het werken aan burgerschap beter geïntegreerd in de lessen en de hele school.” Dat geeft houvast, ook wanneer er in de wereld iets

ingrijpends gebeurt. De Vreedzaam-lessen leren kinderen om allerlei standpunten, inclusief die van henzelf, kritisch te toetsen. Wassenaar: “Wij hebben een belangrijke opvoedende rol; we willen onze democratie voorleven op school. Als leerkracht kun je grote zaken, maar ook kleine voorvallen gebruiken om het gesprek aan te gaan. Dat zijn belangrijke leermomenten. Zo leren kinderen om zaken van meer kanten te bekijken en verschillende meningen te respecteren. Ook op zo’n moment helpt het dat je samen één taal spreekt.”

Oefenen met democratie

De consequente taal en benadering zorgen voor verbinding, zegt Mirjam van der Ven, landelijk programmaleider van De Vreedzame School. “En dankzij die verbinding kun je dingen die gebeuren bespreekbaar maken.” Zo raken kinderen al doende vertrouwd met twee belangrijke principes uit de Grondwet: iedereen heeft recht op een gelijke behandeling en op vrijheid van meningsuiting. “Het is dus belangrijk dat we pedagogische inspanningen leveren om democratie ook met de jonge generatie uit te vinden en vorm te geven. Zodat onze kinderen en jongeren, als volwassenen van de toekomst, met elkaar en de samenleving verder willen.”

Van der Ven: “Ook in polariserende tijden is dit de pedagogiek van de hoop. Als je bereikt dat kinderen door de hele school heen het gevoel hebben dat ze een stem hebben, geef je hen het vertrouwen dat ze mee kunnen doen in onze democratische samenleving.”

Verdieping

Verder lezen over het verhaal van Obs Overvecht?

Kijk op devreedzameschool.nl/overvecht.

Wil je je verder verdiepen in burgerschap en de aankomende wet, download dan gratis het e-book over burgerschapsvorming via cedgroep.nl/burgerschap. Direct contact:

devreedzameschool@cedgroep.nl

Als leren je lief is